19/10/2019

Представљено фототипско издање Београдског паримејника

Ново фототипско издање Београдског паримејника свечано промовисано у крипти Спомен-храма Светог Саве у Београду

На дан спомена светог Стефана и преподобне Јелене – Јелисавете (Штиљановић), у четвртак 17. октобра 2019. године, у крипти Спомен-храма Светог Саве на Врачару у Београду, свечано је промовисано ново фототипско издање Београдског паримејника које су приредили и објавили Министарство културе и информисања Републике Србије, Народна библиотека Србије и Издавачка кућа „Платонеум“ из Новог Сада.

Реч је, наиме, о једној од најстаријих средњовековних, рукописних богослужбених књига српскословенске редакције из Фонда Народне библиотеке Србије која је настала у првој четвртини 13. столећа, односно у

епохи стицања и успостављања аутокефалности Српске Православне Цркве. У промоцији нове фототипије овог величанственог кодекса, који представља један од најрепрезентативнијих ћириличних рукописа, узели су учешћа: министар културе и информисања Републике Србије господин Владан Вукосављевић, Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки др Иринеј (Буловић), управник Народне библиотеке Србије господин Ласло Блашковић и уредник издања и управник Археографског одељења Народне библиотеке Србије господин др Владан Тријић, у присуству Његовог Преосвештенства Епископа ремезијанског господина Стефана (Шарића), викара Његове Светости Патријарха српског, вршиоца дужности помоћника директора Управе за сарадњу са Црквама и верским заједницама у Министарству правде Републике Србије господина др Марка Николића, више свештенослужитеља Архиепископије београдско-карловачке, професора и студената Православног богословског факултета и других факултета Универзитета у Београду, представника јавног и културног живота престонице, многобројне публике, као и представника медијских кућа.

Први говорник у оквиру наведене промоције, Преосвештени Епископ новосадски и бачки др Иринеј (Буловић) изразио је, пре свега, особиту радост услед објављивања фототипског издања поменуте литургијске књиге, у оквиру прославе осам векова стицања аутокефалности Српске Православне Цркве. Излажући своје слово о историјском, културолошком, духовном и богословском значају Београдског паримејника, епископ Иринеј је указао да промовисана фототипија заиста представља најстарију, али и најлепшу књигу српскословенске редакције чије име – Паримејник – води порекло од речи паримија, која означава поучну причу, што ће рећи старозаветни одабрани текст који описује догађаје и личности из Старога Завета. Подсећајући на неоспорну чињеницу да је Паримејник као богослужбена књига познат у Православној Цркви и под термином Профитологион, Преосвештени владика је прецизно подвукао да се одељци из старозаветних књига произносе на свечаним празничним вечерњим богослужењима, потом током Велике четрдесетнице и Страдалне или Велике седмице. Такође, владика Иринеј је сажето и језгровито изложио смисао читања и разумевања старозаветних списа који подразумева христолошко тумачење описаних личности и догађаја, захваљујући чему се верно и на веома упечатљив начин распознаје једнота и јединственост божанског Откривења у Старом и Новом Завету. Изузев прегледног описа развоја тумачења Светог Писма у Цркви, епископ Иринеј је на одмерен начин појаснио циклус формирања литургијских књига, стављајући у први план поступност обликовања Паримејника као нарочите богослужбене књиге из које се православни хришћани причешћују живом

речју Божјом.

Министар Владан Вукосављевић је подсетио да Београдски паримејник, будући најстарија рукописна књига у Фонду Народне библиотеке Србије, чини део својеобразне тријаде – три монументална сачувана кодекса ране српске духовности и писмености, где још спадају Вуканово и Мирослављево Јеванђеље. Представљајући ново фототипско издање Београдског паримејника, министар Вукосављевић је нагласио да је, благодарећи финансијској подршци министарства на чијем је челу, штампано хиљаду примерака ове публикације, од којих стотину у луксузном кожном повезу. Следствено, констатујући да сви послови који су усмерени у правцу обнове или јачања нашег културног идентитета јесу темељи разумне и одговорне културне политике, уважени министар је предочио да управо језик, писмо и духовна и свака друга врста традиције чине основно језгро православног српског народа и уједно су његов штит и начин опстанка на врло изазовној и опасној историјској сцени. При томе, господин Вукосављевић је назначио да је један од приоритета у предлогу стратегије Министарства културе и информисања враћање културних споменика који се стицајем различитих историјских околности тренутно налазе изван Србије и српског културног простора, најављујући скоро коначно враћање недостајућег 166. листа Мирослављевог Јеванђеља из Русије у Србију.

Управник Народне библиотеке Србије господин Ласло Блашковић надахнуто је говорио о историјском путу Београдског паримејника, подсетивши присутне на то да је оригинал рукописа чуван у старој Народној библиотеци на Косанчићевом венцу све до 1915. године, када је, приликом евакуације, нестао, проводећи наредни временски период на сигурном изван библиотеке која је бомбардована 1941. године, да би напослетку тек 1969. године био пронађен и враћен Народној библиотеци Србије.

Закључујући претходни низ говорника, уредник промовисаног издања др Владан Тријић концизно је и у археографском маниру представио Београдски паримејник наводећи да сачувани рукопис садржи стотину и осам, у већој или мањој мери оштећених, листова различитих димензија, што представља тек око четрдесет одсто првобитног кодекса, док недостају скоро две трећине листова. Осим времена настанка, који се везује за прву четвртину 13. века, утврђено је и да је овај кодекс написан у тада северним српским земљама, у области Рашке, при чему није познато ко је био наручилац Паримејника, јер запис о његовом настанку није сачуван. Узимајући у обзир чињеницу да Београдски паримејник потиче из доба успостављања аутокефалности

Српске Православне Цркве, подухват издавања његове нове фототипије, према запажању господина Трифића, задобија, сходно томе, ванредни значај.

Коначно, ова изузетно значајна и репрезентативна промоција новог фототипског издања Београдског паримејника украсила је и увеличала, с једне стране, торжествену и целогодишњу прославу јубилеја стицања самосталности наше помесне Цркве и обнову благодати Духа Светога, али и, с друге стране, процес целовитог уређења Спомен-храма Светог Саве на Врачару, који заједно са Народном библиотеком Србије остаје трајни чувар и показатељ неизбрисивог хришћанског и светосавског идентитета нашег благочестивог рода.

- Ђакон др Србољуб Убипариповић / spc.rs